

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 kwietnia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. odmówił K. K. (1) prawa do odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie zasiłku chorobowego za okresy od 20 listopada 2014 r. do 2 stycznia 2015 r., od 26 stycznia 2015 r. do 3 marca 2015 r. oraz w wypłacie zasiłku opiekuńczego za okres od 12 do 25 stycznia 2015 r. W uzasadnieniu wskazał, że Oddział ZUS w S. w dniu 27 marca 2015r. wyraził zgodę na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za październik 2014 r. oraz styczeń 2015 r. Zgoda ta była ostatnim dokumentem stanowiącym podstawę do wypłaty zasiłku chorobowego i opiekuńczego. Ich wypłata nastąpiła 9 kwietnia 2015 r., tj. w ustawowym trzydziestodniowym terminie.

Ubezpieczona odwołała się od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do odsetek. Podniosła, że składki za listopad 2014 r. i styczeń 2015 r. opłaciła terminowo, a wniosek o przywrócenie terminu ich płatności złożyła tylko z ostrożności.

Wyrokiem z 14 grudnia 2017 r., wydanym w sprawie o sygnaturze akt IX U 340/17, Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał K. K. (1) prawo do odsetek ustawowych za opóźnienie w wypłacie:

- zasiłku chorobowego w okresie 19 grudnia 2014 r. do 2 stycznia 2015 r. liczonych za okres opóźnienia od 29 stycznia 2015 r. do 9 kwietnia 2015 r.
- zasiłku opiekuńczego w okresie 12 stycznia 2015 r. do 25 stycznia 2015 r. liczonych za okres opóźnienia od 21 lutego 2015 r. do 9 kwietnia 2015 r.
- zasiłku chorobowego w okresie 26 stycznia 2015 r. do 16 lutego 2015 r. liczonych za okres opóźnienia od 16 marca 2015 r. do 9 kwietnia 2015 r.
- zasiłku chorobowego w okresie 17 lutego 2015 r. do 3 marca 2015 r. liczonych za okres opóźnienia od 27 marca 2015 r. do 9 kwietnia 2015 r. W pozostałym zakresie odwołanie oddalił.

Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

K. K. (1) podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu społecznemu, w tym chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej pod firmą (...) S.C. K. K., B. B.-Ł..

Korzystając z usługi bankowości elektronicznej opłaciła składki na ubezpieczenie:

- za październik 2014 r. w wysokości 716,99 zł w dniu 17 listopada 2014 r.,
- za listopad 2014 r. w wysokości 454,09 zł w dniu 15 grudnia 2014 r.,
- za styczeń 2015 r. w wysokości 220 zł w dniu 16 lutego 2015 r.

W dniu 10 lutego 2015 r. złożyła w (...) oddziale ZUS wniosek o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składek na ubezpieczenie społeczne za miesiące: październik 2014 r., listopad 2014 r. i styczeń 2015 r. Zakład wniosek ten rozpoznał pozytywnie w dniu 27 marca 2015 r.

Zaświadczenie lekarskie (...) za okres niezdolności do pracy od 19 grudnia 2014 r. do 2 stycznia 2015 r. K. K. złożyła organowi 29 grudnia 2014 r. Kolejne zaświadczenia lekarskie stanowiące podstawę wypłaty zasiłków wpływały do organu w dniach:

- 21 stycznia 2015 r.: zaświadczenie (...), obejmujące okres od 12 do 25 stycznia 2015 r., z kodem pokrewieństwa osoby pod opieką – 2;

- 6 lutego 2015 r.: zaświadczenie (...), obejmujące okres od 26 stycznia 2015 do 16 lutego 2015 r.,

- 24 lutego 2015 r.: zaświadczenie (...), obejmujące okres od 17 lutego 2015 r. do 3 marca 2015 r.

W dniu 9 kwietnia 2015 r. organ dokonał wypłaty zasiłku chorobowego dla K. K. za okresy od 20 listopada 2014 r. do 2 stycznia 2015 r., od 26 stycznia 2015 r. do 3 marca 2015 r. oraz zasiłku opiekuńczego za okres od 12 do 25 stycznia 2015 r.

Sąd Rejonowy wskazał, że stan faktyczny sprawy zasadniczo był bezsporny i ustalony został w oparciu o dowody z dokumentów, których wiarygodności nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Za istotę sporu uznał prawo ubezpieczonej do odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie przez organ zasiłku chorobowego i opiekuńczego. W zakresie prawa materialnego powołał się na przepisy art. 85 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz – w zakresie terminów wypłat zasiłków chorobowego i opiekuńczego - art. 64 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Ponadto zastosował normę § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 1 lutego 1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1999 r., Nr 12, poz. 104).

Sąd I instancji zauważył, że w sytuacji, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (np. błędna interpretacja przepisów, zaniechanie podjęcia określonych działań z urzędu, błędne orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej ZUS), termin do wydania decyzji w sprawie świadczenia i jego wypłaty nie będzie liczony dopiero od dnia doręczenia organowi rentowemu prawomocnego orzeczenia sądu, ale od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia.

Zwrócił uwagę, że zgodnie z art. 60 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, za termin dokonania zapłaty podatku w obrocie bezgotówkowym uważa się dzień obciążenia rachunku bankowego podatnika, rachunku podatnika w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej lub rachunku płatniczego podatnika w instytucji płatniczej lub instytucji pieniądza elektronicznego na podstawie polecenia przelewu lub zapłaty za pomocą innego niż polecenie przelewu instrumentu płatniczego. Jeżeli ostatni dzień terminu przypada na sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy, za ostatni dzień terminu uważa się następny dzień po dniu lub dniach wolnych od pracy, chyba że ustawy podatkowe stanowią inaczej (art. 12 § 5 ordynacji). Powyższą regulację, na mocy art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, odniósł również do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Mając to na uwadze, zauważył, że ubezpieczona prowadziła działalność, w ramach której zatrudniała pracowników, więc składki powinna opłacać do 15-go dnia miesiąca następującego po tym, za który były należne (art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Ustalił, iż opłaciła składkę na ubezpieczenie za październik 2014 r. w dniu 17 listopada 2014 r., czyli w poniedziałek. Zmieściła się zatem w ustawowym terminie, który wypadał w sobotę 15 listopada 2014 r. Z kolei składkę za listopad 2014 r. uregulowała 15 grudnia 2014 r., a za styczeń 2015 - 16 lutego 2015 r. (15 lutego przypadał w niedzielę). Dostrzegł jednocześnie, że w dniach 17 listopada 2014 r., 15 grudnia 2014 r. i 16 lutego 2015r. kwoty składek nie wpłynęły do organu, ale w tych dniach obciążony został rachunek bankowy ubezpieczonej, co było wystarczające do stwierdzenia zachowania terminów płatności w świetle przytoczonej powyżej regulacji prawnej. Co za tym idzie, wniosek ubezpieczonej o wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie uznał za bezprzedmiotowy, a samo wyrażenie tej zgody - bezzasadne

W tym stanie rzeczy – w ocenie sądu I instancji - wypłata zasiłków na rzecz K. K. powinna była nastąpić w terminie trzydziestu dni od dat złożenia zaświadczeń lekarskich stwierdzających niezdolność do pracy, a konkretnie:

- za okres od 19 grudnia do 2 stycznia 2015 r. - w dniu 28 stycznia 2015 r.,

- za okres od 12 do 25 stycznia 2015 r. - w dniu 20 lutego 2015 r.,
- za okres od 26 stycznia 2015 do 16 lutego 2015 r. - w dniu 8 marca 2015 r.,
- za okres od 17 lutego 2015 r. do 3 marca 2015 r. - w dniu 26 marca 2015 r.

Skoro wypłata świadczeń nastąpiła dopiero 9 kwietnia 2015 r., to ubezpieczonej przysługuje zdaniem sądu I instancji prawo do odsetek za opóźnienie kolejno:

- za okres od 19 grudnia do 2 stycznia 2015 r. - od 29 stycznia 2015 r.,
- za okres od 12 do 25 stycznia 2015 r. - od dnia 21 lutego 2015 r.,
- za okres od 26 stycznia 2015 do 16 lutego 2015 r. - od dnia 16 marca 2015 r. (ubezpieczona mogła domagać się odsetek od daty wcześniejszej, ale wskazała datę 16 marca 2015 i Sąd był nią związany),
- za okres od 17 lutego 2015 r. do 3 marca 2015 r. - od dnia 27 marca 2015 r.

Tymczasem wypłata świadczeń przez organ nastąpiła przelewem 9 kwietnia 2015 r., wobec czego sąd przyznał K. K. (1) odsetki od świadczeń do dnia złożenia dyspozycji przelewu.

Na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w pkt II jako bezzasadne oddalono odwołanie w zakresie, w jakim ubezpieczona domagała się odsetek za okresy od 16 do 28 stycznia 2015 r. liczone od zasiłku za okres od 19 grudnia do 2 stycznia 2015 r., od 16 do 20 lutego 2015 r. liczone od zasiłku za okres od 12 do 25 stycznia 2015 r. oraz od 16 do 26 marca 2015 r. liczone od zasiłku za okres od 17 lutego 2015 r. do 3 marca 2015 r.

Organ rentowy wniósł apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w części, tj. w zakresie punktu pierwszego wyroku.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- naruszenie przepisu postępowania, mające wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez błędną ocenę dowodów polegającą na przyjęciu, że odwołująca opłaciła w terminie składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za październik 2014 r., listopad 2014 r. oraz styczeń 2015 r., z zachowaniem ustawowego terminu płatności, gdy tymczasem ubezpieczona uchybiła terminowi opłacania składek, który zgodnie z art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.) przypadał do dnia 15 następnego miesiąca, a w konsekwencji, że dobrowolne ubezpieczenie chorobowe nie ustało, a wniosek ubezpieczonej o wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie był bezprzedmiotowy, co doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego polegającego na przyjęciu, że organ rentowy pozostawał w zwłoce w przyznaniu i wypłacie spornych zasiłków, co rodzi obowiązek zapłaty ustawowych odsetek, pomimo braku podstaw do ich przyznania,
- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez jego zastosowanie w sprawie i przyznanie ubezpieczonej prawa do odsetek ustawowych za opóźnienie w wypłacie świadczeń, w sytuacji gdy organ wypłacił świadczenie w ustawowym terminie zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017 r., poz. 1368 ze zm.).

Wskazując na powyższe zarzuty, organ rentowy wniósł o zmianę wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie odwołania w całości, ewentualnie o jego uchylenie i skierowanie sprawy do sądu pierwszej instancji, celem ponownego rozpoznania. Ponadto wniósł o zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych za drugą instancję.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 47 ust 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych płatnik składek opłaca składki za dany miesiąc, nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca - dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie; do 5 dnia następnego miesiąca - dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych; do 15 dnia następnego miesiąca - dla pozostałych płatników.

Wskazał, że w dniu wydania decyzji odwołująca prowadziła działalność gospodarczą, w ramach której zatrudniała pracowników, wobec czego obowiązującym ją terminem płatności składek był dzień 15 następnego miesiąca.

Organ rentowy zauważył nadto, że odwołująca na podstawie zlecenia przelewu złożonego w dniu 15 grudnia 2014 r. o godz. 20:54 w bankowości internetowej zleciła dokonanie przelewu kwoty 454,09 zł na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych tytułem składki na ubezpieczenia społeczne (w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe) za listopad 2014 r. Z pisma banku z 28 stycznia 2015 r. wynika, że przelew został zrealizowany w dniu 16 grudnia 2014 r., a zatem po upływie ustawowego terminu płatności składki. W rezultacie uchybiając terminowi, nastąpił skutek wynikający z treści art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, czyli od pierwszego dnia miesiąca, za który nie opłacono składki ustało dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, w tym przypadku od 1 listopada 2014 r. Wobec czego odwołująca w chwili orzeczonej niezdolności do pracy nie pozostawała w ubezpieczeniu chorobowym, a w związku z tym nie mogła nabyć prawa do zasiłku chorobowego.

Dalej organ rentowy wyjaśnił, że przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie precyzują, co uważa się za termin dokonania zapłaty składek. W tym zakresie stosuje się odpowiednio art. 60 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z (...). poz. 613); dalej: op. Z przepisu tego wynika, że za termin dokonania zapłaty w obrocie bezgotówkowym uważa się dzień obciążenia rachunku płatnika składek w banku lub w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-rozliczeniowej. Rozliczenia bezgotówkowe przeprowadza się w szczególności: poleceniem przelewu, poleceniem zapłaty, czekiem rozrachunkowym, kartą płatniczą.

Organ rentowy zwrócił zatem uwagę, że w niniejszej sprawie niewątpliwie doszło do rozliczenia bezgotówkowego w oparciu o polecenie przelewu. Odwołał się do treści przepisu art. 63c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128 ze zm.), wskazującego, że polecenie przelewu stanowi udzieloną bankowi dyspozycję dłużnika obciążenia jego rachunku określoną kwotą i uznania tą kwotą rachunku wierzyciela. Tylko w wypadku dokonania przez bank obu tych czynności dochodzi do dokonania obrotu bezgotówkowego. A zatem polecenie przelewu i obciążenie rachunku nie są tożsame. Polecenie przelewu stanowi oświadczenie dłużnika składane wobec banku aby ten obciążył jego rachunek. Jako dzień obciążenia rachunku bankowego należy rozumieć dzień, w którym rachunek bankowy został pomniejszony o kwotę składki. Nie jest zatem tym dniem dzień zlecenia bankowi dokonania tej operacji, ani też dzień, kiedy pieniądze trafiają na rachunek organu rentowego (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z 19 września 2017 r. sygn. akt II UK 417/16).

Przekładając powyższe na przedmiot niniejszej sprawy organ rentowy stwierdził, iż obciążenie rachunku bankowego płatnika składek nie mogło nastąpić 15 grudnia 2014 r., gdyż w tym dniu o godz. 20:54 doszło jedynie do złożenia bankowi dyspozycji zlecenia przelewu. Natomiast obciążenie rachunku bankowego nastąpiło w dniu 16 grudnia 2014 r., poprzez realizację zlecenia, tak jak wskazał bank w piśmie z 28 stycznia 2015 r. Realizacja zlecenia, a tym samym obciążenie rachunku odwołującej, nie mogło nastąpić w dniu 15 grudnia 2014 r. z uwagi na zbyt późne złożenie polecenia przelewu.

W ocenie organu rentowego w tych okolicznościach odwołująca uchybiła terminowi opłacenia składki na ubezpieczenie chorobowe za listopad 2014 r., w konsekwencji czego jej ubezpieczenie chorobowe ustało. Dlatego też, wbrew twierdzeniu Sądu Rejonowego, wystąpienie przez ubezpieczoną z wnioskiem o wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie było uzasadnione (art. 14 ust. 2 pkt 2 in fine ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Dalej organ rentowy wskazał, że odwołująca w dniu 10 lutego 2015 r. wystąpiła z wnioskiem o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. Decyzją z dnia 27 marca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wyraził zgodę na opłacenie po terminie składki za październik 2014 r., listopad

2014 r. oraz styczeń 2015 r. (okoliczność bezsporna). Zdaniem organu rentowego, zgoda na przywrócenie terminu wyrażona w decyzji z dnia 27 marca 2015 r. jest ostatnim dokumentem, stanowiącym podstawę do wypłaty zasiłku chorobowego oraz opiekuńczego.

Organ rentowy dokonał wypłaty spornych zasiłków w dniu 9 kwietnia 2015 r., a więc w terminie zakreślonym w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

W **odpowiedzi na apelację** ubezpieczona wniosła o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy jako sąd merytoryczny, uważa, że Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił w niej stan faktyczny, a swoje ustalenia oparł na należycie zgromadzonym materiale dowodowym, którego ocena nie wykraczała poza granice wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ten wywiódł też prawidłowe wnioski z poprawnie dokonanej analizy dowodów, stąd też poczynione przezeń ustalenia Sąd Okręgowy uznał i przyjął jako własne. Do ustalonego stanu faktycznego sąd I instancji zastosował ponadto właściwe przepisy prawa materialnego, przedstawiając w pisemnym uzasadnieniu przesłanki uzasadniające dokonanie takiego a nie innego merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, stąd też nie ma obecnie powodów, by ponownie je przytaczać (zwłaszcza, że zostały one zacytowane w pierwszej części niniejszego uzasadnienia).

W ocenie Sądu Okręgowego apelujący nie zdołał skutecznie wykazać przyczyn, które dyskwalifikowałyby prawidłowość rozstrzygnięcia sądu I instancji w zakresie w jakim sąd ten przyjął, że odwołująca opłaciła składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiące październik 2014 r., listopad 2014 r. oraz grudzień 2014 r. w terminie. Organ rentowy w uzasadnieniu apelacji skupił się przy tym wyłącznie na próbie podważenia rozstrzygnięcia dotyczącego terminowego opłacenia składki na ubezpieczenie chorobowe za miesiąc listopad 2014 roku. Nie podniósł natomiast żadnych merytorycznych zarzutów dotyczących prawidłowości ustalenia przez sąd I instancji, że odwołująca w terminie opłaciła również sporne składki za październik 2014 r. i styczeń 2015 r. W tej sytuacji Sąd Okręgowy, odnośnie do należności za te miesiące ogranicza się zatem do wskazania, że w całości popiera rozważania sądu I instancji w zakresie w jakim przyjął, że ubezpieczona opłaciła należne składki w terminie.

Sąd Okręgowy podzielił jednak również ocenę prawną sądu I instancji w zakresie terminowości opłacenia przez K. K. (1) składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za listopad 2014 r. Z dokumentów złożonych przez ubezpieczoną do akt sprawy wynika, iż złożyła ona dyspozycję przelewu składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe należnej za listopad 2014 r. na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w dniu 15 grudnia 2014 r. o godz. 20:54 r., tj. w ostatnim dniu ustawowego terminu płatności składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. Sąd Okręgowy zgodził się z sądem I instancji, że ustalenie to pozwalało na przyjęcie, że nie doszło do opóźnienia w płatności przez wnioskodawczynię składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za listopad 2014 r.

Zgodnie z normą art. 47 ust. 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, składki opłaca się na wskazane przez ZUS rachunki bankowe. Przy czym zgodnie z ust. 4a tego przepisu, składki powyższe płatnik opłaca przy użyciu:

- 1) bankowych dokumentów płatniczych składanych za pośrednictwem banku według określonych wzorów,
- 2) dokumentu elektronicznego z oprogramowania, o którym mowa w art. 47a ust. 1, lub wydruku z tego oprogramowania,
- 3) dokumentu elektronicznego z programu informatycznego udostępnianego płatnikom składek przez bank,

4) dokumentu w postaci uzgodnionej z instytucją obsługującą wpłaty składek na ubezpieczenia społeczne

- zwanych „dokumentami płatniczymi”.

Jak stanowi art. 47 ust. 4b ustawy, płatnik składek jest obowiązany opłacać należności z tytułu składek w formie bezgotówkowej w drodze obciążenia rachunku bankowego płatnika składek lub obciążenia rachunku płatniczego płatnika w instytucji płatniczej w rozumieniu ustawy z dnia 19.08.2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2014 r., poz. 873 ze zm.). Natomiast – zgodnie z ust. 4e powyższego artykułu – płatnik składek będący mikroprzedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 02.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej może opłacać należności z tytułu składek również w formie przekazu pocztowego lub w formie przekazu pieniężnego za pośrednictwem instytucji płatniczej lub biura usług płatniczych w rozumieniu ustawy z dnia 19.08.2011 r. o usługach płatniczych.

Według art. 47 ust. 5 ustawy, informacje zawarte w dokumentach płatniczych przekazywane są poprzez międzybankowy system elektroniczny jako zlecenie płatnicze dla ZUS lub poprzez system elektronicznych rozrachunków międzyoddziałowych Narodowego Banku Polskiego. Zlecenie to powinno w szczególności zawierać informacje o danych, o których mowa w art. 35 ust. 1 pkt 2, a także o tytule wpłaty i okresie, za jaki jest dokonywana, oraz datę obciążenia rachunku bankowego płatnika, jeżeli wpłata dokonana jest w formie polecenia przelewu, lub datę dokonania wpłaty, jeżeli wpłata dokonana jest w formie gotówkowej.

Zgodnie z ust. 8 cyt. artykułu, instytucje obsługujące wpłaty składek na ubezpieczenia społeczne są zobowiązane do niezwłocznego transferu za pośrednictwem międzybankowego systemu rozliczeń elektronicznych.

Zgodnie natomiast z art. 60 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 29.08.1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 613 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym od 6 maja 2015 r. w związku z art. 31 ustawy systemowej - za termin dokonania zapłaty podatku uważa się - w obrocie bezgotówkowym - dzień obciążenia rachunku bankowego podatnika na podstawie polecenia przelewu. Zgodnie z § 6 powyższego artykułu, rozliczanie płatności na rzecz organów podatkowych następuje poprzez międzybankowy system rozliczeń elektronicznych w krajowej organizacji rozliczeniowej lub poprzez system elektronicznych rozrachunków międzyoddziałowych Narodowego Banku Polskiego.

W realiach niniejszej sprawy termin płatności składki na ubezpieczenie chorobowe za listopad 2014 r. upływał z dniem 15 grudnia 2014 r. W świetle przytoczonych przepisów obowiązkiem ubezpieczonej było zatem złożenie dyspozycji przelewu składki za listopad 2014 r. skutkującej obciążeniem jej konta w dniu 15 grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy w oparciu o dokument złożony przez ubezpieczoną, wystawiony przez jej bank ustalił, iż taki fakt miał miejsce, zaś apelujący nie wskazał dlaczego dokument ten w tym zakresie należałoby uznać za niemiarodajny.

Sąd odwoławczy zwrócił przy tym uwagę, że faktycznie w przywołanym przez organ rentowy wyroku z 19 września 2017 r., wydanym w sprawie o sygnaturze akt II UK 417/16, Sąd Najwyższy przyjął, że za dzień obciążenia rachunku bankowego należy rozumieć dzień, w którym rachunek bankowy został pomniejszony o kwotę składki. Zdaniem Sądu Najwyższego nie jest zatem tym dniem dzień zlecenia bankowi dokonania tej operacji, ani też dzień, kiedy pieniądze trafiają na rachunek organu rentowego. Pogląd ten nie stoi jednak w sprzeczności z ustaleniami poczynionymi w niniejszej sprawie. Organ nie wyjaśnił bowiem – i nie zawniósł na poparcie swoich twierdzeń stosownych dowodów – z czego wywodzi, że w niniejszej sprawie nie doszło do zablokowania środków na koncie ubezpieczonej już w dniu 15 grudnia 2014 roku. Ubezpieczona w toku procesu przed sądem I instancji twierdziła bowiem, że tego dnia doszło nie tylko do złożenia przez nią internetowej dyspozycji przelewu, ale i do zablokowania przez bank środków na jej koncie. Organ twierdzenia tego nie zakwestionował, zaś treść złożonego przez K. K. dokumentu bankowego nie pozwala, by w oparciu tylko o niego (innych dowodów na sporną okoliczność nie złożono, ani nie zawniósowano do

przeprowadzenia) uznać twierdzenia organu rentowego za trafne. Wynika z niego bowiem, iż bank uważa, że „datą transakcji” był dzień 15 grudnia 2014 r. (taki zapis widnieje na złożonym do akt sprawy „potwierdzeniu transakcji”), co potwierdza wersję ubezpieczonej. Tymczasem także w świetle przywołanego wyżej poglądu Sądu Najwyższego (który co do zasady należy uznać za przekonywujący), w pełni uprawnione jest przyjęcie, iż jeśli w dniu złożenia dyspozycji przelewu doszło zarazem do blokady środków na rachunku i blokada ta nie została następnie zdjęta, a przeciwnie – zablokowane środki zostały następnie „zdjęte” z konta zlecającego i przekazane na konto odbiorcy, to za dzień dokonania płatności można uznać już dzień zablokowania środków na rachunku bankowym.

Co za tym idzie, Sąd Okręgowy nie doszukał się podstaw, by uznać, że orzekający w niniejszej sprawie sąd I instancji popełnił błąd. Co za tym idzie, wniesioną przez organ rentowy apelację oddalono. O powyższym, na podstawie art. 385 k.p.c., orzeczono w punkcie I. sentencji wyroku.

Orzekając o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy uznał za zasadne odstąpienie od obciążania organu rentowego koniecznością zwrotu ubezpieczonej kosztów procesu (art. 102 k.p.c.). Organ rentowy mógł bowiem być przekonany o zasadności apelacji w kontekście najnowszego orzeczenia Sądu Najwyższego dotyczącego spornej kwestii. Niezależnie od powyższego należy wskazać na rozbieżne poglądy orzecznictwa, które mogą wywoływać przekonanie każdej ze stron spraw tego rodzaju jak niniejsza, że to jej pogląd jest prawnie uzasadniony.

SSO Elżbieta Góralska SSO Anna Stasiewicz-Kokotowska SSO Monika Miller-Młyńska

Zarządzenia:

1. (...)
2. (...)
3. (...)

SSO Monika Miller-Młyńska

Projekt uzasadnienia przygotowany przez asystenta sędziego, p. J. K. – zaakceptowano częściowo.